

Sztuczna inteligencja z odsieczą psychologii

Redakcja portalu, 28.12.2023 , **Tagi:** modele językowe, wirtualna rzeczywistość,

zaburzenia psychiczne, nauka w polsce, start-up, chatbot, MindMatch, psychoterapia, psychologia, sztuczna inteligencja w medycynie, sztuczna inteligencja

Od około roku, głównie dzięki OpenAI i ich ChatGPT, sztuczna inteligencja jest na ustach wszystkich. Wiele osób próbuje wdrażać ją w praktycznie każdej dziedzinie, a z drugiej strony każdy się zastanawia, kiedy zostanie zastąpiony przez roboty. Nie wszystkie jednak te rozwiązania mają sens i nie wszystkie się przyjmą. Szczególne emocje budzi wykorzystanie sztucznej inteligencji w psychologii i psychoterapii. Są to dziedziny szczególnie wrażliwe na udział człowieka, zatem pełnowymiarowe wykorzystanie AI stało się możliwe dopiero, kiedy zaczęły powstawać modele językowe.

Polacy nie gęsi i ... swoje rozwiązania AI dla psychologii mają

Podczas gdy cały świat od około 10 lat pracuje nad rozwojem algorytmów sztucznej inteligencji i zastosowaniem ich dla zdrowia psychicznego, Polacy powoli nadganiają. Polski start-up MindMatch zbudował chatbot, który wykorzystuje sztuczną inteligencję, aby dopasowywać psychoterapeutów, psychologów, psychodietetyków i innych specjalistów z dziedziny zdrowia psychicznego do pacjentów. MindMatch zostało założone trochę jako start-up, ale i jako hobby przez dwie studentki – Zofię Smoleń, która studiuje Data Science na Ecole Polytechnique w Paryżu oraz Patrycję Machno – studentkę medycyny na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Po co komu chatbot dopasowujący psychoterapeutów?

Efektywność różnych podejść psychoterapeutycznych może znacznie różnić się w zależności od konkretnego zaburzenia. Na przykład terapia poznawczo-behawioralna jest szczególnie skuteczna w przypadku depresji i ADHD, podczas gdy w leczeniu zaburzeń lękowych często lepiej sprawdza się podejście psychodynamiczne. W związku z tym pacjenci, którzy trafiają do terapeuty specjalizującego się w podejściu nieadekwatnym do ich zaburzenia, zwykle są niezadowoleni z terapii. Chatbot stanowi zatem pomoc dla osób, które nie rozumieją różnic między nurtami terapeutycznymi, ale przede wszystkim nie mają pojęcia, z jakim zaburzeniem się zmagają. W szczególności są to osoby, które dopiero co zaczynają swoją przygodę z psychoterapią. Dzięki tej technologii łatwiej jest znaleźć odpowiedniego specjalistę, co z kolei przyczynia się do zmniejszenia liczby osób zniechęconych do terapii po kilku nieudanych próbach.

Jak dokładnie działa chatbot MindMatch?

Chatbot MindMatch najpierw przetwarza opis samopoczucia pacjenta, wykorzystując do tego celu otwartoźródłowy model sztucznej inteligencji, bazujący na architekturze Transformer, będący jednym z najbardziej rozpowszechnionych modeli z kategorii Large Language Models. Za pomocą modelu klasyfikuje w tekście symptomy zaburzeń psychicznych. Następnie, z użyciem drzewa decyzyjnego, chatbot klasyfikuje te symptomy jako konkretne zaburzenia psychiczne i łączy pacjentów z psychoterapeutami specjalizującymi się w podejściach terapeutycznych, które zostały udowodnione jako skuteczne w leczeniu zdiagnozowanych zaburzeń. Więcej na temat budowy chatbota można przeczytać [tu](#).

Choć pewnie większość osób od razu założyłaby, że start-up wykorzystuje jeden z popularnych modeli należących do firm, takich jak OpenAI, Google czy Mistral AI, MindMatch stosuje tylko modele otwartoźródłowe (open-source). Dlaczego? Mimo

że te popularne modele mają istotnie wyższą skuteczność dla bardzo ogólnych zagadnień, nie najlepiej sprawdzają się w rozpoznawaniu objawów zaburzeń psychicznych. Przede wszystkim chodzi o to, że ogólne modele językowe nie mają wiedzy specjalistycznej. Poza tym przykładowo OpenAI przetrenował swoje modele tak, aby nie odpowiadały na pytania związane z diagnozą zdrowia psychicznego. Ponadto mniejsze modele otwartoźródłowe są łatwiejsze do wdrażania oraz dotrenowywania (fine-tuning). Dzięki postawieniu na modele otwartoźródłowe MindMatch ma większe pole do popisu w rozwoju chatbota.

Jak chatbot jest testowany?

MindMatch współpracuje z psychologami i psychoterapeutami, którzy pomagają ewaluować model. Obecnie psychologowie i psychoterapeuci zgadzają się, że chatbot osiąga już dobre wyniki, choć nadal wymaga dalszych udoskonaleń. Chatbot MindMatch jest przede wszystkim zaprojektowany do wykrywania powszechnych zaburzeń psychicznych i ma jeszcze trudności z identyfikacją rzadszych dysfunkcji. MindMatch zdecydowało się też ostrożnie podawać wyniki pacjentom, czasem nie pokazując zaburzeń o niższym prawdopodobieństwie, aby niepotrzebnie ich nie straszyć. Z tego powodu więcej błędów chatbota polega na niewykrywaniu istniejącego zaburzenia, niż na błędnym wykrywaniu nieistniejącego. Jako że chatbot jest już opublikowany, można wypróbować go [tutaj](#).

Jakie są inne rozwiązania AI wspierające psychologię?

Sztuczna inteligencja w psychologii rozwija się wolniej niż w innych dziedzinach medycyny, ale stopniowo zaczyna nadążać. Jeden z przykładów to praca Masri i Mat Jani z 2012 r., gdzie zaproponowano system ekspercki oparty na AI do diagnostyki zdrowia psychicznego. Ten koncepcyjny projekt znalazł częściowe zastosowanie w chatbotach wspierających terapię, takich jak Woebot, Wysa czy Replika. Te narzędzia analizują samopoczucie użytkownika poprzez wymianę wiadomości i

proponują porady lub zadania często oparte na terapii kognitywno-behawioralnej. Nie zastępują one ludzkich terapeutów, lecz oferują łatwo dostępną pomoc dla osób z łagodnymi zaburzeniami.

Od dłuższego czasu są również badania nad wykorzystaniem AI do diagnozowania zaburzeń psychicznych. Już w 2010 r. Support Vector Machines (dosyć stara i sprawdzona architektura Machine Learningu) były testowane w klasyfikacji różnych chorób, w tym choroby Parkinsona i Alzheimerera. Badane jest również wykorzystanie wyników EEG do diagnozowania zaburzeń, zwłaszcza takich jak schizofrenia.

AI ma także zastosowanie w badaniach nad biomarkerami i czynnikami ryzyka różnych chorób psychicznych. Na przykład w 2016 r. Dipnall i in. przeanalizowali dane medyczne 5565 osób, aby znaleźć 21 biomarkerów wpływających na ryzyko depresji. Zastosowano wielostopniową metodologię łączącą regresję logistyczną z uczeniem maszynowym.

W terapii zaburzeń psychicznych coraz częściej wykorzystuje się także VR (Virtual Reality), zwłaszcza w leczeniu PTSD. Na przykład w 2012 r. Centrum Medyczne Marynarki Wojennej USA w San Diego użyło VR do terapii żołnierzy, zanurzając ich w cyfrowych symulacjach walki, co pomogło im przetworzyć traumę.

Ponadto rozwijane są modele AI do wykrywania myśli samobójczych zarówno u osób z depresją i schizofrenią, jak i wśród użytkowników mediów społecznościowych. Te systemy, wykorzystując techniki przetwarzania języka naturalnego (NLP), analizują wypowiedzi mogące wskazywać na ryzyko samobójstwa.

Wśród chatbotów psychologicznych znaczące miejsce zajmuje Woebot, używający technik terapii poznawczo-behawioralnej do pomocy w radzeniu sobie ze zdrowiem psychicznym. Jest on przeznaczony do codziennych sesji terapeutycznych,

pomagając w leczeniu objawów depresji i lęku. Woebot codziennie zadaje pytania o samopoczucie użytkownika i proponuje odpowiednie ćwiczenia terapeutyczne.

Co dalej z AI w psychologii?

Najbliższe lata pokażą, co jeszcze może być zrealizowane w dziedzinie psychologii. Naukowcy, psychoterapeuci i ustawodawcy raczej przychylają się do człowiekocentrycznej wizji AI, w której sztuczne zamienniki człowieka psychoterapeuty nie mają miejsca. Zatem należałoby się spodziewać, że to takie rozwiązania jak MindMatch, które wspierają, a nie zastępują psychoterapeutów, zyskają największe zastosowanie. Przyszłość jest jednak bardzo nieprzewidywalna pod tym względem i może ujrzymy hologramowych psychoterapeutów z mózgiem będącym modelem językowym, jak z filmu science fiction...